

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

12. marts 2021

Du har den 6. januar 2021 klaget over en programserie på DR Ramasjang med titlen 'John Dillermand'. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi:

Journalen

Etikchef, GD Stab, Anja Lundberg Andersen

Underdirektør, GD Stab, Lasse Ring Christensen

Seniorkonsulent, LSR, Mikkel Vincentz Pedersen

Chef, DR Ramasjang og DR Ultra, DR Medier, Morten Skov Hansen

Redaktør, DR Ramasjang og Minisjang, DR Medier, Niels Lindberg

Direktør, DR Medier, Henriette Marienlund

Gennemgang af sagen

Den 6. januar 2021 henvender [REDACTED] (herefter benævnt Klager) sig til DR gennem DR's henvendelsessystem. Klagen drejer sig om en ny programserie på DR Ramasjang med titlen 'John Dillermand'. I serien bor den voksne John Dillermand med sin oldemor, og i fjorten afsnit viser John Dillermand, hvorledes han ikke kan styre sit lange kønsorgan, der lever sit eget liv.

DR understreger, at DR Ramasjang bevidst har valgt betegnelsen 'Dillermand' for sprogligt at blive i, hvad DR Ramasjang kalder for 'et børneperspektiv' og dermed undgå betegnelsen 'kønsorgan', som bruges til forplantning, oplyser DR Ramasjang.

Klager, fremgår det af henvendelsen, har selv været udsat for overgreb, og det har været en motivation for at klage over børneprogrammet. Klager er indforstået med, at dette fremgår af sagsgennemgangen.

Ifølge Klager kan programmet bruges som såkaldt "grooming" af et barn. Begrebet strammer fra engelsk og organisationen Red Barnet angiver på sin hjemmeside følgende definition:

"Grooming er et engelsk begreb, der beskriver processen, hvor en krænker opbygger en relation til et barn eller en ung med henblik på at begå et seksuelt overgreb. Krænker har ofte over længere tid manipuleret og forført barnet med det formål at få offeret til at overskride sine grænser. Det kan både foregå online og offline, men man ser i dag rigtig mange tilfælde af grooming på nettet.

Analysen af sager om onlinerelaterede seksuelle overgreb på børn viser, at samme mønster ofte går igen. Her på siden kan du finde mere information om grooming og læse om de forskellige faser, som typisk er med i en grooming-proces."

Klager uddyber og motiverer sin klage med, at en række børn er udsat for overgreb, og de børn, der måtte se programmet kan blive forvirrede over, hvad de skal opfatte som forkert eller rigtig adfærd, når de ser en voksen mands penis brugt som legetøj. På den måde er hverken serien eller dens budskab om en mand, der ikke kan styre sin penis, harmløst, men risikerer at øve skade på de børn, der er truet. Ifølge Klager risikerer det budskab at få et barn, som har været offer for overgreb, til at tro, at det, barnet oplever, ikke er forkert adfærd fra en voksen mands side.

Klager understreger, at vedkommende ikke er imod nøgenhed i børneprogrammer generelt. Klager opfordrer DR til at tage sagen så alvorligt, at programmet bliver stoppet.

DR's svar til klager

Den 11. januar 2021 svarer Niels Lindberg (herefter benævnt NL), redaktør for DR Ramasjang. Klager: *"John Dillermand er et fiktivt og humoristisk univers, hvor vi vil fortælle en sjov historie om at stå ved sig selv, der fanger børnene. Det er en animationsserie, hvor humor, overdrivelse og magi er i centrum, som er noget, børn kender til og nemt kan afkode, og derfor klart skelne mellem virkelighed og fiktion.*

Serien er skabt med børnepsykolog Margrethe Brun Hansen, og Sex og Samfund som konsulenter, og vi har testet serien på børn inden vi har bragt den.

Med serien anerkender vi den spirende nysgerrighed i målgruppen omkring kroppen – det er noget, som er spændende for netop den aldersgruppe, som Ramasjang henvender sig til.

Der vises ingen nøgne kroppe eller kropsdele i serien.”

Klager er ikke tilfreds med svaret. Den 20. januar 2021 henvender Klager sig derfor til lytternes og seernes redaktør (herefter benævnt LSR) med et ønske om, at LSR gennemgår sagen på ny og drager en konklusion til indstilling til DR's generaldirektørs afgørelse.

Efter DR svarede Klager, og inden Klager ankede sagen, har Klager imidlertid kontaktet dels organisationen Sex & Samfund dels organisationen Red Barnet for at få en vurdering fra de to organisationer af programmet. Sex & Samfund har ikke ønsket, at organisationens svar indgår i klagematerialet til brug for LSR's afgørelse. Red Barnet har også svaret Klager, men organisationen har over for LSR lagt vægt på, at organisationen ikke ønskede at indgå som, hvad der kan opfattes som part i en klagesag, og derfor er også svar fra Red Barnet udeladt af sagsfremstillingen.

Gensvar fra DR

DR svarer på LSR's initiativ – for anden gang – Klager den 8. februar på de nye oplysninger. Her skriver NL, at han efter den anden henvendelse fra Klager, atter har kontaktet den børnepsykolog, der har været tilknyttet programmet. Psykologen Margrethe Brun Hansen har "hyldet programmet" over for DR for at tage kroppen seriøst set fra et børneperspektiv.

Videre skriver NL, at Red Barnet har forholdt sig til skadeligheden, og Sex & Samfund har ageret konsulenter, og det er der kommet et bedre produkt ud af.

Klager bekræfter samme dag, at hun ikke er tilfreds med svaret, men ønsker at gå videre med klagen i form af en anke.

DR's etik om børn og unge

DR's etiske retningslinjer har et kapitel (10) om børn og unge, som også indeholder etiske retningslinjer for børn som seere, lyttere og brugere.

Heri står, at form og indhold skal være i overensstemmelse med målgruppens udvikling og behov.

Det fremgår også, at DR ikke skal udsætte børn for pres om voksen adfærd.

Børns leg er ofte påvirket af, hvad de oplever på DR's platforme. I kapitel 10 fremgår det også, at DR derfor er bevidst om ikke at vise situationer eller detaljeret beskrive teknikker, som kan udvikle sig livstruende, hvis de kopieres af børn. Sker det alligevel,

bør det efterfølges af advarsler, fremgår det. I forbindelse med omtale af vold, ulykker, krig og katastrofer bør der tages særlige hensyn til børn. Det samme gælder, når det drejer sig om sex.

Procedure

DR har modtaget klagen den 6. januar 2021, og den 11. januar svarer NL. I henhold til DR's etiske retningslinjer skal DR svare på en klage senest fire uger efter, at den er modtaget, men bestræbe sig på at svare inden for fjorten dage. Fristen er overholdt. DR har givet klagevejledning, som det er foreskrevet i DR's etiske retningslinjer.

DR har på opfordring af LSR svaret Klager på ny, da Klager i forbindelse med sin ankesag bringer svar fra organisationerne Sex & Samfund samt Red Barnet til sin oprindelige klage. Dem bør DR også have lejlighed til at besvare, inden sagen eventuelt bliver anket, og det er sket. Ankeproceduren hos LSR har overskredet de fastsatte fire uger, hvilket er beklageligt.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klagers påstand er, at børneprogrammet 'John Dillermand' er skadeligt for den gruppe af børn, som bliver udsat for overgreb eller er sårbare over for at blive udsat for overgreb. I sin første henvendelse skriver Klager blandt andet til DR:

"Jeg håber I vil overveje at fjerne programmet, for at beskytte den gruppe af børn, som befinder sig i en livssituation hvor de aktuelt løbende bliver misbrugt, eller børn som er i risikogruppe fordi de har kontakt med pædofile. Disse to grupper af børn, vil så vidt jeg kan se, udelukkende blive skadet af programmet, i det de vil have sværere ved at tro på, at det som sker, eller det som der bliver lagt op til at ske, at det er skadeligt. Alle pædofile laver typisk det som kaldes grooming før de faktiske fysiske overgreb, for at få barnet hen et sted, hvor barnet ikke siger fra, og ikke fortæller det til andre. En vigtig del af grooming, er at eks. få barnet til at tro, at det bare er leg eller sjov, og at voksnes kønsorganer sagtens kan være en del af børns legeverden, etc. Og jeg ser derfor en stor fare med det her program."

Klagers opfattelser er, at programmet for en særlig gruppe af børn kan være med til at gøre dem endnu mere utrygge ved selv at henvende sig og tale om overgreb, fordi programmet er med til at skabe et indtryk af, at en voksen mands kønsorgan kan være en del af børns verden.

DR har gjort gældende, at serien netop ikke havde noget med sex at gøre. I anden svarskrivelse til Klager, slår DR v. NL det fast: *"Dernæst er det vigtigt for mig at understrege, at vi ikke har lavet en serie om sex, men en serie om at stå ved sig selv i et absurd, fiktivt univers, som børn derfor godt kan skelne fra virkeligheden."*

Klagers opfattelse er, at serien er med til at udviske børns fornemmelse for, hvad de selv føler er forkert seksuel adfærd fra voksnes side, og hvad der er harmløs leg. På den anden side står DR's fortolkning i skarp kontrast, da den baserer sig på, at serien overhovedet ikke har aspekter af seksuel karakter og bør roses for at udstille

kropslighed for de mindste børn. DR henviser i sin argumentation til børnepsykolog Margrethe Brun Hansen, der har været tilknyttet som konsulent.

DR's etiske retningslinjer er på dette område ukonkrete. DR's tilbud skal være i overensstemmelse med målgruppens udvikling og behov, fremgår det. DR henviser til, at en børnepsykolog og Sex & Samfund har sagt god for serien.

DR's etik taler tillige om, at DR ikke skal udsætte børn for pres om voksenadfærd. Her er det DR's opfattelse, at en børneserie om en mand, der ikke kan styre sit kønsorgan ('diller') ikke drejer sig om seksualiseret adfærd, men om at "understøtte barnets bevidsthed om kroppen", som NL skriver igen med henvisning til børnepsykolog Margrethe Brun Hansen.

Omvendt er det Klagers opfattelse, at netop en voksen mands 'leg' med en ustyrlig penis, der lever sit eget liv uden for hans kontrol, nedbryder det lille barns forestillinger om rigtig og forkert adfærd for den gruppe af børn, som er i fare for eller har været ude for seksuelle overgreb.

Det er et grænsefelt, hvor DR's etik ikke leverer klare og entydige svar. Der er ikke noget til hinder for, at DR kan producere et program som dette. DR kan argumentere for, at programmet lever op til DR Ramasjangs målgruppe – børn fra fire til otte år.

Men omvendt kan det heller ikke afvises, at enkelte børn i målgruppen risikerer - som følge af, at de har været misbrugt eller er misbrugstruede – at opfatte programmet på en helt anden måde og få forvirret begreberne om normal adfærd. Jeg noterer mig, at DR Ramasjang er opmærksom på den problemstilling. Undervejs i arbejdet med denne klagesag har NL skrevet til Klager, at DR Ramasjang er glade for Klagers henvendelse og vil med baggrund klagen kontakte Red Barnet for at afklare området mellem eksponeringen af indhold over for udsatte børn og generelt kropslighed i børnekulturen.

Bemærkningen i DR's etiske retningslinjer om, at programmet skal være i overensstemmelse med målgruppens udvikling og behov kan både rumme, at normale børn kan produceres eller sendes af DR. På den anden side er DR's etiske retningslinjer – som det står i introduktionen til DR's etik – *"ikke en facitliste, men derimod en ramme for det journalistiske arbejde i DR. Derfor er dialogen om etikken et vigtigt element i de redaktionelle processer."*

Som følge af sagen har DR Ramasjang vist vilje til at gå dybere i arbejdet med de etiske retningslinjer på dette felt. NL nævner i sin anden svarmail til Klager, at *"Børneindhold er en svær størrelse, og giver ofte anledning til gode snakke, og som følge af din kommunikation med Red Barnet, vil jeg tage kontakt til dem, for at kende deres ståsted om kropslighed i børnekulturen."*

Konklusion og sammenfatning

En Klager henvendte sig til DR den 6. januar 2021 med krav om, at DR fjernede en ny børneserie med navnet 'John Dillermand'. I serien bor den voksne 'John Dillermand' med

sin oldemor, og i fjorten afsnit viser John Dillermand, hvorledes han ikke kan styre sit lange kønsorgan, der lever sit eget liv. Klager har selv været udsat for seksuelle overgreb som barn. Klager oplevede derfor ud fra egne erfaringer, at for den særlige gruppe af børn, som enten har været ude for overgreb eller er misbrugstruet, gjorde fortællingen om en voksen, der ikke kan styre 'legen' med sit kønsorgan, forvirrede og kunne modvirke, at de turde fortælle om de overgreb, de er ude for. Derfor var det Klagers ønske, at DR fjernede serien. Siden kontaktede Klager to private organisationer for at få deres vurdering af dette aspekt. Det drejede sig om Sex & Samfund, som har været konsulent på DR's arbejde med 'John Dillermand'. Desuden kontaktede Klager Red Barnet. Organisationen arbejder med seksuelle krænkelser af børn.

Sex & Samfund ønsker ikke, at organisationens svar til Klager indgår i Klagers fremstilling. Red Barnet ønsker ikke at blive en part i ankesagen og har derfor ikke ønsket, at organisationens svar til Klager indgår i sagen.

DR har afvist, at programserien drejer sig om seksualiseret adfærd eller overhovedet om sex. Desuden har DR henvist til, at Sex & Samfund samt en børnepsykolog har sagt god for programserien.

Der er ikke i DR's etik grundlag for at give klager medhold i, at DR med serien har overtrådt sine egne programetiske retningslinjer. Derfor får Klager heller ikke medhold i, at serien overtræder DR's etik og af samme grund bør fjernes. Men i forbindelse med sagen har ledelsen i DR Ramasjang tilkendegivet over for Klager, at man har lyttet, og at man vil kontakte Red Barnet. *"Børneindhold er en svær størrelse, og giver ofte anledning til gode snakke, og som følge af din kommunikation med Red Barnet, vil jeg tage kontakt til dem, for at kende deres ståsted om kropslighed i børnekulturen"*, skriver redaktør Niels Lindberg, DR Ramasjang til Klager.

Klager får ikke medhold i, at DR's etiske retningslinjer var overtrådt. Men Klagers henvendelse har inspireret DR til et yderligere arbejde i forhold til beskyttelse af børn.

Jesper Termansen, den 10. marts 2021